

Van:

SA (Racké) 2

Datum: 24 november 1977

Aan:

R via SA, DGIS en 24/11

No.: 1686/77

Onderwerp:

Uitbreiding van de EEGBesproken
24/11

Ten behoeve van Uw beperkte stafvergadering¹⁾ op vrijdag 25 november a.s. om 16.00 uur over de uitbreiding van de EEG, zend ik U hierbij enkele recente nota's en memoranda die op deze kwestie betrekking hebben.

Hieruit blijkt dat is gekozen voor een getrapte besluitvorming, waarbij eerst om politieke redenen tot uitbreiding ten principale wordt besloten, vervolgens de modaliteiten aan bod komen, op grond waarvan daarna de financiële consequenties worden vastgesteld om pas in de laatste fase te bekijken op welke wijze hierin kan worden voorzien en welke begrotingsmiddelen hiervoor zullen worden aangewend. Dit zou niet zo erg zijn als niet geleidelijk aan duidelijk wordt dat in feite een situatie wordt beoogd waarin Ontwikkelingssamenwerking zal worden aangesproken voor de aanzienlijke financiële hulpinspanning die voor het klaarstomen van de aspirant-leden noodzakelijk wordt geacht, waarmee de modaliteiten van het toetredingsbeleid de kern van het ontwikkelingsbeleid raken, zonder dat bij het bepalen van die modaliteiten, Ontwikkelingssamenwerking van meet af aan betrokken is geweest.

Een ongestoorde voortgang van deze procedure leidt ertoe dat t.z.t. een beroep gedaan zal worden op de begroting van Ontwikkelingssamenwerking op basis van een onwrikbaar feit accompli dat is tot stand gekomen met voorbijgaan aan het Regeringsbeleid t.a.v. Ontwikkelingssamenwerking. De noodzaak van het vinden van wellicht 1 miljard per jaar staat dan vast, en Ontwikkelingssamenwerking zal moeten concurreren met overheidsuitgaven voor binnenlandse bestemming, met name in de sociale sector. Een ongunstiger situatie is nauwelijks denkbaar.

Bovendien versluiert deze gang van zaken de werkelijke alternatieven die bij uitbreiding van de EEG aan de orde zijn en die geen keuze impliceren tussen aanwending van overheidsuitgaven voor binnenlandse besteding of voor ontwikkelingshulp, maar uitsluitend betrekking hebben op buitenlands politieke prioriteiten. Het gaat immers in feite om het maken van een keuze in de buitenlandse besteding van Nederlandse overheidsmiddelen: kan de versnelde ontwikkeling van Portugal, Spanje en Griekenland ten koste gaan van de hulp aan de allerarmste ontwikkelingslanden. Nog afgezien van de aanzienlijke nadelen voor ontwikkelingslanden in de structurele sfeer, waar overigens ook in dit stadium van de besluitvorming uiterst vaag over wordt gedaan.

¹⁾ Zie voor de uitnodiging SA-memorandum 1683/77 d.d. 23 november.

5 aq/5.

4115/R

Van:

Datum:

Aan:

Onderwerp:

- 2 -

Het betreft hier met name de ombuiging in de handels- en kapitaalsstromen die zowel door de versnelde ontwikkeling als door de aansluiting worden veroorzaakt maar bij de besluitvorming tot dusver geen rol van betekenis hebben gespeeld. In de MR-nota die begin augustus aan de Kamer is gezonden - en die de basis vormde van besluitvorming ten principale in de OCV van eind augustus - wordt hieraan nauwelijks aandacht besteed. "Opgemerkt wordt dat het gevaar bestaat, dat de verschuiving van de handelsstromen binnen de uitgebreide Gemeenschap de export van ontwikkelingslanden kan schaden", aldus de Nota. Over de relatieve nadelen voor de Middellandse Zee-landen wordt gesteld dat deze aan betekenis zullen inboeten. "Het is nog de vraag wat de uitgebreide Gemeenschap daar tegenover kan stellen", zo verklaart het Kabinet.^{x)}

In dit verband zijn indertijd door Prof. Van Dam vervangende tekstvoorstellen gedaan, die ik hierbij aanhecht.

Conclusie

Het verdient aanbeveling de getrapte besluitvorming te doorbreken en te streven naar integrale besluitvorming gebaseerd op alle buitenlands politieke overwegingen die in het geding zijn, met inbegrip van handelspolitieke en financieel-economische.

van

Wat de financiële hulp betreft kan dan tevens gekeken worden naar de begroting/Defensie, aangezien de "vergroting van de stabiliteit van de zuidflank van de NAVO" één van de overwegingen van het Kabinet is geweest om een positieve houding aan te nemen t.a.v. de verzoeken om toetreding tot de Europese Gemeenschap van Griekenland, Portugal en Spanje.

Momenteel is duidelijk sprake van onevenwichtige besluitvorming met veel meer aandacht voor de voordelen dan voor de nadelen. Het lijkt wel een baten baten analyse.

Aangezien de modaliteiten kostenbepalend zijn, moeten de kosten bij de bepaling van de modaliteiten tenminste bekend zijn en bij voorkeur ook een rol spelen. Anders is er sprake van een blanco cheque.

- x) de recente nota van het VNO "Naar een grotere EEG" besteedt hier wel aandacht aan, maar in die nota valt op dat alleen wordt gesproken over compensatie voor landen waar de EEG reeds akkoorden mee heeft. M.b.t. de andere o.o.l. wordt gesteld dat het EEG-optreden t.o.v. die landen juist nu niet mag verzwakken; in het verband waarin deze opmerking wordt gemaakt (pag. 7) betekent de opvatting niet veel goeds.